

Голові разової спеціалізованої вченої ради PhD 14022

Запорізького національного університету,

доктору юридичних наук, професору

Курінному Є.В.

Рецензія

рецензента – доктора філософії у галузі права (PhD), доцента Титаренко Марина Володимирівна на дисертацію Павчука Ігоря Славійовича «Адміністративні повноваження військових адміністрацій в Україні: правовий вимір», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Сучасний етап розвитку української державності характеризується істотною трансформацією системи публічного адміністрування, спричиненою необхідністю забезпечення ефективного функціонування державних інституцій в умовах воєнного стану. За таких обставин особливого значення набувають питання правового забезпечення діяльності військових адміністрацій, які виконують комплекс управлінських, координаційних та організаційних функцій, спрямованих на гарантування обороноздатності держави, підтримання публічної безпеки та безперервності здійснення владних повноважень.

Обрана І.С. Павчуком тема дослідження відповідає сучасним викликам розвитку адміністративного права, оскільки стосується інституту, який сформувався під впливом надзвичайних обставин, але вже сьогодні має визначальний вплив на практику функціонування органів публічної влади. Військові адміністрації фактично стали новим елементом системи публічного адміністрування, що об'єднує ознаки виконавчої влади, військового управління та місцевого публічного адміністрування.

Особливої актуальності роботі надає необхідність вироблення цілісної адміністративно-правової концепції діяльності військових адміністрацій, визначення меж їх компетенції, принципів взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень та нормативного врегулювання особливостей реалізації управлінських функцій в умовах воєнного стану. Відсутність усталеної доктрини щодо зазначених питань обумовлює значний науковий інтерес до проведеного дослідження та підтверджує його практичну значущість.

Важливим є й те, що результати дослідження мають перспективне значення не лише для періоду воєнного стану, а й для формування механізмів післявоєнної модернізації системи публічного адміністрування, удосконалення адміністративного законодавства та забезпечення ефективної реалізації публічної влади на місцевому рівні.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувачки. Дисертація виконана на високому науково-методологічному рівні та свідчить про сформованість здобувача як самостійного дослідника, здатного комплексно аналізувати складні адміністративно-правові явища та формулювати власні наукові висновки. Автор не обмежився викладенням чинного нормативного регулювання, а здійснив критичне осмислення існуючих доктринальних підходів щодо правової природи військових адміністрацій, визначив проблемні аспекти реалізації їх компетенції та запропонував власне бачення шляхів удосконалення адміністративно-правового механізму їх функціонування.

Сильними сторонами роботи є системність дослідження, логічна послідовність викладу матеріалу, аргументованість основних висновків та належне використання сучасних методів наукового пізнання. Дисертація демонструє вміння автора працювати зі значним масивом нормативних джерел, наукової літератури та офіційних документів, критично оцінювати існуючі підходи й формувати власну наукову позицію.

Результати дослідження пройшли належну апробацію. Основні положення дисертації оприлюднені у фахових наукових виданнях та

представлені під час науково-практичних конференцій, що підтверджує їх відповідність сучасним вимогам до наукових досліджень та забезпечує достатній рівень верифікації отриманих результатів.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає насамперед у тому, що автор комплексно переосмислює місце військових адміністрацій у системі суб'єктів публічного адміністрування та обґрунтовує особливості їх адміністративної правосуб'єктності в умовах дії спеціального правового режиму.

До найбільш вагомих результатів дослідження належать авторські підходи до визначення змісту адміністративних повноважень військових адміністрацій, уточнення їх функціонального призначення та систематизації компетенції залежно від характеру управлінських завдань, які реалізуються під час воєнного стану.

Безумовний інтерес викликає запропонований автором підхід до розмежування адміністративної компетенції військових адміністрацій, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Такий підхід дозволяє по-новому оцінити механізм реалізації публічної влади в особливих умовах та окреслює перспективи подальшого вдосконалення відповідного законодавства.

Окремої позитивної оцінки заслуговують сформульовані пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності військових адміністрацій, оптимізації механізмів їх взаємодії з іншими органами публічної влади та підвищення ефективності реалізації ними покладених державою функцій.

У цілому наукові положення, сформульовані у дисертації, характеризуються достатнім рівнем самостійності, логічності та практичної спрямованості, що свідчить про наявність у роботі наукової новизни, необхідної для дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора філософії.

Оцінка ідентичності змісту наукових статей, тез та основних положень дисертації. Аналіз змісту дисертаційного дослідження Павчука І.С., основних положень його наукових публікацій підтверджують їх повну ідентичність. Висновки та пропозиції, запропоновані у роботі, розроблені автором особисто і мають самостійний характер.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення дисертаційного дослідження та наукових публікацій дисертанта фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Павчука І.С. є оригінальною та самостійною науковою працею.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Павчука І.С. відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Дисертація та авторські наукові публікації за її темою характеризуються високим науковим рівнем і відповідністю вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право». Оформлення дисертації відповідає вимогам щодо оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів. Оцінка змісту дисертаційної роботи дає підстави констатувати, що сформульовані автором наукові положення базуються на достатньому теоретичному та нормативному підґрунті, а зроблені висновки є логічним результатом проведеного дослідження.

Під час виконання дисертації здобувач використав комплекс взаємопов'язаних загальнонаукових і спеціально-юридичних методів дослідження, що забезпечило всебічне вивчення предмета дослідження. Доцільне поєднання формально-юридичного, системного, структурно-функціонального, порівняльно-правового та історико-правового методів дозволило комплексно дослідити адміністративно-правову природу військових адміністрацій, визначити закономірності розвитку відповідного правового інституту та сформулювати науково обґрунтовані рекомендації щодо його вдосконалення.

Аргументація автора ґрунтується на критичному аналізі чинного законодавства України, практики його застосування, сучасних наукових підходів та офіційних документів, що регламентують діяльність органів публічної влади в умовах воєнного стану. У роботі простежується прагнення автора не лише систематизувати існуючі доктринальні положення, але й запропонувати власне бачення окремих дискусійних питань адміністративного права.

Позитивною рисою дослідження є послідовність викладу матеріалу: кожне теоретичне положення отримує належне нормативне обґрунтування, а запропоновані висновки узгоджуються із поставленою метою, визначеними завданнями та загальною концепцією дисертації. Це свідчить про достатній рівень достовірності отриманих результатів і їх відповідність сучасним вимогам до наукових досліджень у галузі права.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження. Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у розвитку сучасної доктрини адміністративного права щодо функціонування спеціальних суб'єктів публічного адміністрування в умовах особливих правових режимів. Запропоновані автором підходи розширюють наукові уявлення про зміст адміністративної компетенції військових адміністрацій, принципи її реалізації та місце цих органів у системі виконавчої влади.

Суттєвим науковим результатом є систематизація існуючих підходів до визначення адміністративно-правового статусу військових адміністрацій та формування комплексного бачення їх функціонального призначення. Це створює належне підґрунтя для подальших наукових досліджень проблематики правового забезпечення діяльності органів публічної влади в умовах кризових ситуацій.

Практичне значення дисертації визначається можливістю використання сформульованих у ній пропозицій у нормотворчій діяльності під час удосконалення законодавства, яке регулює функціонування військових адміністрацій та інших суб'єктів публічного адміністрування в умовах воєнного стану.

Крім того, результати проведеного дослідження можуть бути використані у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування при вирішенні питань розмежування компетенції, організації взаємодії між різними суб'єктами публічного управління, а також під час підготовки проєктів нормативно-правових актів.

Безперечним є й освітній потенціал дисертації. Її положення можуть бути використані під час викладання адміністративного права, адміністративного процесу, муніципального права, а також при підготовці навчально-методичних матеріалів, написанні курсових, магістерських і дисертаційних робіт.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності. Дисертація характеризується цілісністю наукової концепції, логічністю побудови та належним рівнем внутрішньої узгодженості. Структура роботи забезпечує послідовне розкриття предмета дослідження: від аналізу теоретичних засад і чинного нормативного регулювання до формулювання практичних рекомендацій щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму діяльності військових адміністрацій.

Позитивне враження справляє збалансованість теоретичної та прикладної складових дослідження. Автор не обмежується характеристикою

чинного законодавства, а здійснює його критичний аналіз, виявляє прогалини та колізії правового регулювання, обґрунтовує необхідність їх усунення і пропонує напрями подальшого розвитку законодавства.

Виклад матеріалу відзначається науковою послідовністю, чіткістю юридичної термінології та належною аргументованістю. Усі структурні елементи роботи взаємопов'язані між собою, а висновки кожного розділу логічно інтегруються у загальні результати дослідження. Це свідчить про завершений характер дисертації та досягнення автором поставленої мети.

Загалом зміст дисертаційної роботи відповідає сучасному рівню розвитку юридичної науки, демонструє високий ступінь самостійності автора та підтверджує його здатність здійснювати комплексні наукові дослідження актуальних проблем адміністративного права.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

Незважаючи на загалом високий науковий рівень виконаної роботи, окремі її положення мають дискусійний характер і можуть стати предметом подальших наукових досліджень.

1) У дисертації запропоновано авторське бачення адміністративно-правового статусу військових адміністрацій, проте окремі елементи цього поняття потребують більш чіткого теоретичного розмежування. Зокрема, доцільно було б більш детально визначити співвідношення категорій «адміністративні повноваження», «компетенція», «функції» та «предмет відання», оскільки в окремих фрагментах дослідження зазначені поняття використовуються у взаємопов'язаному значенні.

2) Значна увага приділена аналізу національного законодавства, однак робота могла б виграти від ширшого використання практики міжнародних організацій та зарубіжної адміністративно-правової доктрини щодо функціонування органів публічної влади в умовах надзвичайних чи кризових режимів. Такий аналіз сприяв би більш ґрунтовному обґрунтуванню окремих авторських висновків.

3) У процесі дослідження автор аргументовано обґрунтовує необхідність удосконалення нормативного регулювання діяльності військових адміністрацій, однак окремі запропоновані напрями реформування потребують додаткової оцінки з позицій їх практичної реалізації, зокрема щодо організаційного, кадрового та фінансового забезпечення запропонованих змін.

4) На окрему увагу заслуговує питання співвідношення принципів централізації публічного адміністрування та автономії місцевого самоврядування в діяльності військових адміністрацій. На нашу думку, більш детальне дослідження критеріїв визначення меж адміністративного втручання держави у здійснення повноважень територіальних громад дозволило б посилити теоретичну складову роботи.

5) Дисертація містить низку перспективних пропозицій щодо вдосконалення адміністративного законодавства, проте частина рекомендацій має узагальнений характер. Більш детальне визначення механізмів їх імплементації, прогнозування можливих юридичних наслідків та оцінка потенційних ризиків підвищили б практичну цінність окремих авторських положень.

Разом із тим наведені зауваження мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження та не знижують наукової цінності отриманих результатів.

Дисертаційна робота Павчука Ігоря Славійовича «Адміністративні повноваження військових адміністрацій в Україні: правовий вимір» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретичному, методологічному та прикладному рівнях. Автором здійснено комплексний аналіз актуальної проблематики адміністративного права, сформульовано низку нових наукових положень, що мають значення для подальшого розвитку доктрини публічного адміністрування та вдосконалення правового регулювання діяльності військових адміністрацій.

Дисертація характеризується внутрішньою логічністю, належною

аргументованістю, методологічною послідовністю та практичною спрямованістю отриманих результатів. Висновки автора є обґрунтованими, відповідають поставленим меті та завданням дослідження, а сформульовані рекомендації можуть бути використані у законотворчій діяльності, правозастосовній практиці, освітньому процесі та подальших наукових розробках.

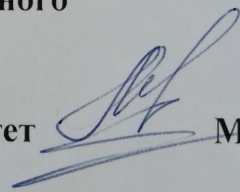
ВИСНОВОК.

За своїм змістом, рівнем наукової новизни, ступенем обґрунтованості результатів, повнотою їх апробації та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор – Павчук Ігор Славійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**доктор філософії у галузі права (PhD),
доцент, доцент кафедри конституційного
та адміністративного права,**

Запорізький національний університет

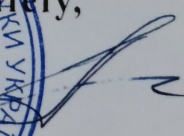
Марина ТИТАРЕНКО

Підпис Титаренко М.В. засвідчую:

Перший проректор

Запорізького національного університету,

доктор юридичних наук, професор

Олександр БОНДАР